

rande påföras efter det belopp, som, derest bevilning för nämnda fastigheter skulle enligt gällande bevilningsförordning utgå, på grund af taxeringsvärdet svarar mot sådan bevilning.

Stockholm den 4 april 1892.

På laguskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

N:o 38.

Ank. till Riksd. kansli den 4 april 1892 kl. 1 e. m.

Laguskottets utlåtande, i anledning af väckt motion angående ändring i förordningen den 18 september 1862, huru gäld vid dödsfall betalas skall m. m.

I förordningen den 18 september 1862, huru gäld vid dödsfall betalas skall m. m., hafva §§ 6 och 10 för närvarande följande lydelse:

§ 6. Nu äro arfvingar flera, och gör en sig urarfva: bestrider annan egendomens afträdande; ege denne rätt att egendomen tillträda, der han borgen för veterlig gäld ställer och derom gör anmälan sist å tid, som i den offentliga stämningen för inställelse utsatt är: vill i sådant fall sökanden för sin del afträdansöknings återkalla, och gemensamt med den andra boet öfvertaga, eller vill det annan arfvinge; hafve der lof till, der jemväl han, inom en vecka derefter, ställer borgen som sagdt är.

Har någon genom testamente fått sig tillagd viss andel i den dödas qvarlåtenskap, eller obestämdt öfverskott sedan andra rättsegare sina andelar utfått; hafve ock han den rätt att boet öfvertaga, som i denna § arfvinge tillerkänd är.

§ 10. Hafva sterbhusdelegarne å ena sidan afträdt giftorätt, med eller utan ansökning om sådant undanskiftande, som i 9 § omtalas, och vill någon å andra sidan den giftorätt tillträda; vare lag som i 6 § sägs: ställe dock den sterbhusdelegare borgen jemväl för den egendom, om hvars undanskiftande påstående blifvit gjordt, eller efteråt kan göras, och njute sedan borgenärernas rätt emot den, som undanskifta vill.

Med dessa bestämmelser må jämföras stadgandet i första stycket af § 5 i nämnda förordning, så lydande: »Vill arfvinge sig urarfva göra; afträde då den dödas egendom till konkurs, såsom i konkurslagen är stadgadt: kände han gälden när boet upptecknades; ege tid till urarfva-görelse en månad från den dag, bouppteckningen slutades: yppas ny gäld; hafve han lika tid ifrån det han den gäld veta fick.» Slutligen bestämmer § 19 af ifrågavarande förordning, att urarfvagörelse af en sterbhusdelegare gäller till förmån för annan sterbhusdelegare, som ej dessförinnan försutit tid till egendomsafträde.

Uti en inom Första Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 16, erinrar nu herr *Ölander*, huru som den i ofvan anförda lagrum arfvinge och efterlevande make tillerkända rätt att utan öfriga sterbhusdelegares hörande afträda dödsbo till konkurs kan föranleda missförhållanden och olägenheter af betänklig art. Det stode visserligen efterlevande make eller den arfvinge, som ej ville afträda egendomen, öppet att senast å inställelsedagen i konkursen anmäla sig till öfvertagande af boet mot skyldighet att ställa borgen för dess veterliga gäld; men boet hade dock då redan blifvit försatt i konkurs, offentlig stämning utfärdats och alla de obehag, som dermed vore förenade, inträffat, såsom mistroende till boets affärsställning, rubbning i de af den aflidne påbörjade och af hans arfvingar fortsatta företag, svårighet att på det mest vinstgifvande sätt realisera boets egendom och afveckla dess affärer och slutligen måhända till och med en viss skugga på den aflidnes minne. Der-till komme, att ett dylikt egendomsafträde kunde ske långt efter döds-fallet och sedan all egendom redan blifvit mellan arfvingarne skiftad,

allenast någon bland dem erhöle underrättelse om en den affidnes skuld, hvarom han förut varit okunnig. Och denna rätt vore, besynnerligt nog, äfven medgifven den eller de arfvingar, som vore från all delaktighet i boet uteslutna, som ej närvarit vid bouppteckningen, som ej tagit någon befattning med boet och som icke af arfvet njutit någon förmån, ehuru sådana arfvingar, enligt § 20 i ofvan åberopade förordning, äfven utan urarfvagörelse vore fria från ansvarighet för den affidnes gäld. Till hvilka missbruk och orimligheter ifrågavarande rättighet kunde leda, borde lätt kunna inses. Till belysning deraf ville motionären anföra ett exempel, som inträffat i den honom anförtrödda domsaga. En person, som dref en större affärsrörelse, afled och efterlemnade arfvingar på olika ställen i riket. Enligt ett af den affidne i lifstiden upprättadt testamente egde dock endast några af arfvingarna rätt till del i arfvet, medan de öfriga voro derifrån uteslutna. Affärsrörelsen fortsattes med framgång af dem bland arfvingarne, hvilka boets egendom sålunda genom testamente tillfallit, och bedrefs, likasom af den affidne, i stor skala och med dennes namn såsom firma. Men efter någon tids förlopp erhöi en af de från arfvet uteslutna arfvingarna kännedom om en den affidnes skuld. Ehuru han enligt det sist åberopade stadgandet icke var betalningsskyldig för nämnda gäld, ansåg han dock säkrast att bereda sig urarfvaförmån och afträdde, till allt annat än angenäm öfverraskning för de öfriga arfvingarna, den affidnes bo till konkurs. Att de öfriga arfvingarna inom föreskrifven tid anmälde sig till boets öfvertagande och äfven emot stadgad borgen fingo tilltråda detsamma, kunde naturligtvis ej hindra, att offentlig stämning utfärdades och att boet faktiskt försattes i konkurs. Hvilket hinder i affärsrörelsen, hvilken rubbning i dess fortsatta verksamhet, hvilket misstroende till det eljest fullt solida företaget härigenom åstadkommits, vore lättare att tänka sig än beskrifva.

Rättvisan syntes emellertid fordra, att möjligheten till dylika missförhållanden undanröjdes, och det förefölle motionären, att den lagändring, som för sådant ändamål vore erforderlig, borde kunna verkställas, utan att någon inskränkning derigenom behöfde ske i arfvinges eller efterlevande makes rätt att bereda sig urarfvaförmån. Ifrågavarande syfte syntes sålunda kunna uppnås derigenom, att de i förordningen om urarfvagörelse m. m. förekommande stadganden ändrades derhän, att, då ansökan om afträdande af affidens bo icke vore underskrifven af alla sterbhusdelegarne, ansökningen skulle kommuniceras med dem, som ej under-tecknat densamma, och lemnas desse tillfälle att inom någon viss, af dom-

hafvanden eller rätten i kommunikationsresolutionen föreskrifven tid anmäla sig till boets öfvertagande, i hvilket fall konkurs ej skulle ega rum. De paragrafer i ofvan omförmälda förordning, som genom en dylik lagbestämmelse skulle erhålla en hufvudsakligen förändrad lydelse, vore visserligen endast den 6:te och den 10:de; men antagligt vore, att mindre redaktionsförändringar äfven blefve erforderliga i andra paragrafer af samma förordning. Motionären tilltrorde sig emellertid icke att vare sig i afseende derå eller i fråga om den ändrade lydelsen i nyss nämnda båda paragrafer framlägga ett fullständigt redaktionsförslag, och den utredning, som i frågan kunde vara erforderlig torde dessutom lämpligast kunna af Kongl. Maj:t verkställas.

Motionären föreslår följaktligen: att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i kongl. förordningen, huru gäld vid dödsfall betalas skall, och om urarfvagörelse, så ock angående undanskiftande af egendom i död makes bo af den 18 september 1862, att, då ansökan om afträädande af aflidens bo icke är af alla sterbhusdelegare underskrifven, densamma skall med öfriga sterbhusdelegare kommuniceras med föreläggande för den eller dem af dessa, som ej vilja att egendomen afträdes, att inom viss tid, med iakttagande i öfrigt af de föreskrifter, som till betryggande af fordringsegarnes rätt må vara erforderliga, anmäla sig till öfvertagande af den aflidnes egendom.

Utskottet vill ingalunda förneka att, på sätt motionären anmärkt, tillämpningen af gällande föreskrifter om afträädande af dödsbo kan vålla verkliga olägenheter, helst det lærer få antagas att äfven der tillträde af en afliden persons egendom sker i omedelbart sammanhang med dess afträädande af annan sterbhusdelegare offentlig stämning måste utfärdas. Först derigenom blifver nemligen tiden, inom hvilken jemväl andre sterbhusdelegare ega att tillträda egendomen, fullt bestämd.

På samma gång är utskottet emellertid öfvertygadt, att det af motionären anmärkta fall står temligen enstaka och att dylika obehöriga inblandningar från sterbhusdelegares sida, som icke hafva något med boet att skaffa och äfven utan urarfvagörelse äro fria från ansvarighet för den aflidnes gäld, knappast äro att befara.

Det af motionären föreslagna förfarandet har icke heller synts ut-

skottet lämpligt. Dels kan det nemligen, der t. ex. en eller flere af sterbhusdelegarne icke kunnat med kommunikationsresolutionen anträffas, leda till åtskilliga förvecklingar af mer eller mindre svårlöst natur och dels skulle deraf kunna vållas ett betydligt afbräck i den skyndsamhet, som vid utredningen af ett dödsbo är angelägen.

Ett dylikt afbräck måste alltid inverka synnerligen menligt på rättsförhållandet emellan dödsboet och dess borgenärer och bör icke utan tvingande skäl komma i fråga. Såsom utskottet redan antydtt, kan utskottet emellertid icke tillmäta de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, en dylik betydelse, och får utskottet följaktligen hemställa,

att herr Ölanders ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 april 1892.

På lagutskottets vägnar:

A. LILIENBERG.

Herr *F. Andersson* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.